

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 376/2025-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/23/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e**.
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa podaním doručeným ústavnému súdu 4. júla 2025 a jeho doplneniami z 2. júla 2025 a 21. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení so základným právom na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/23/2019.

2. Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že sťažovateľ je v konaní okresného súdu sp.zn.1T/23/2019 na podklade obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava č. k. 1 Pv 621/17/2207-65 z 8. apríla 2019 trestne stíhaný pre prečin krivého obvinenia spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 345 ods. 1 Trestného zákona. Okresný súd rozsudkom sp.zn. 1T/23/2019 z 11. júla 2025 uznal spolupáchateľa vinným z prečinu krivého obvinenia spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 345 ods. 1 Trestného zákona a uložil mu podmienený trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov so skúšobnou dobou v trvaní 2 rokov. Vo vzťahu k sťažovateľovi nie je trestné konanie vedené pod sp. zn. 1T/23/2019 dosiaľ ukončené.

3. Sťažovateľ odvíja porušenie označených práv od (i) procesného pochybenia zákonného sudcu okresného súdu, ktorý v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/23/2019 vykonal 9. marca 2021 hlavné pojednávanie bez prítomnosti obhajcu, ktorého mu mal ustanoviť, keďže sa v tom čase nachádzal vo väzbe, a (ii) dĺžky samotného konania, ktoré začalo v roku 2019 a trvá dosiaľ, pričom túto dobu považuje za prieťah.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podľa § 39 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sa každé podanie (teda úkon určený ústavnému súdu) posudzuje podľa jeho obsahu.

5. Po oboznámení sa s obsahom podania je potrebné konštatovať, že ním žiadateľ žiada o ustanovenie advokáta ako právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vo svojej trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 1T/23/2019.

6. V prvom rade je potrebné poukázať na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

7. Inými slovami, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru „sú výsledkové“, to znamená, musí im zodpovedať proces ako celok a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). V zmysle rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva v prípadoch namietaného porušenia práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa úloha súdu sústreďuje na zistenie, či konanie ako celok vrátane dokazovania (spôsobu vykonania dôkazov) malo spravodlivý charakter (rozsudok vo veci Van Mechelen a iní proti Holandsku z 23. 4. 1997, § 49, § 50; rozsudok vo veci A. M. proti Taliansku zo 14. 12. 1999, § 23, § 24).

8. Sťažovateľ sa tak domáha ochrany svojich označených práv v konaní, ktoré nie je právoplatne skončené, pričom aj ním vyčítané pochybenie v postupe zákonného sudcu z 9. marca 2021 je možné hodnotiť/posudzovať v rámci prieskumu rozhodnutia vo veci samej, ktorý zahŕňa aj prieskum konania predchádzajúceho takému rozhodnutiu, a na tento účel je potrebné využiť zákonom priznané opravné prostriedky, v prvom rade odvolanie (ak ho bude mať sťažovateľ podľa výsledku rozhodovania záujem podať).

9. Pokiaľ sťažovateľ namietal celkovú dĺžku konania vedeného pred okresným súdom v konaní pod sp. zn. 1T/23/2019, tak v tomto smere neposkytol okrem údajov o celkovej dĺžke konania žiadne ďalšie údaje potrebné k objektívnemu posúdeniu opodstatnenosti ním deklarovaneho stavu porušenia práv súvisiacich s priet'ahmi v konaní, pričom ich uvedenie je možné aj v laickej rovine. V tejto súvislosti ústavný súd odkazuje na svoj už judikovaný názor, podľa ktorého je povinnosťou sťažovateľa riadne odôvodniť podanú sťažnosť konkrétnymi skutkovými okolnosťami, nie iba poukazom na celkovú dĺžku napadnutého konania so záverom o jej ústavnej neudržateľnosti. Teda pre posúdenie prípadných priet'ahov v konaní orgánu verejnej moci sa preto vyžaduje náležité odôvodnenie ústavnej sťažnosti a aspoň čiastočný chronologický opis skutkového stavu či uvedenie konkrétnych skutočností umožňujúcich reálne posúdenie ich negatívneho materiálneho dopadu na osobu sťažovateľa a jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 266/2021 z 29. júna 2021 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 88/2021). Z hľadiska využitia účinných prostriedkov nápravy je pritom nevyhnutné primárne využiť sťažnosť na priet'ahy podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku (III. ÚS 263/2021, I. ÚS 293/2022, IV. ÚS 5/2023, IV. ÚS 16/2023, I. ÚS 82/2023, II. ÚS 243/2023, IV. ÚS 40/2025, IV. ÚS 69/2025) a až v prípade nezjednania nápravy je možné obrátiť sa na ústavný súd, inak je ústavná sťažnosť neprípustná podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

11. Povedané inak, na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak okrem iného je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti a táto nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená (I. ÚS 60/2019, IV. ÚS 497/2021, IV. ÚS 545/2021, IV. ÚS 71/2022, IV. ÚS 105/2022), rovnako nemôže ísť o neprípustnú ústavnú sťažnosť a žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu musí poskytnúť aspoň elementárne vecné reálie na vylúčenie zrejmej bezúspešnosti uplatňovaného nároku na ochranu ústavnosti.

12. Z uvedeného teda vyplýva, že z podania žiadateľa nevyplýva splnenie uvedených podmienok vo vzťahu k tretej označenej podmienke.

13. Pokiaľ ide o splnenie v poradí druhej podmienky (žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu ako prvá podmienka v jej elementárnej forme bola podaná), ustanovenie právneho zástupcu musia odôvodňovať majetkové pomery navrhovateľa, ktoré musí sťažovateľ preukázať (sťažovateľ v tomto smere požiadal o zaslanie príslušného formulára). Pokiaľ však ide o splnenie tretej podmienky, už uvedené okolnosti, najmä predčasná námietka procesnej chyby a neuvedenie využitia náležitého protipriet'ahového zákonného postupu v konaní pred všeobecným súdom stavia ústavnú sťažnosť do pozície zrejmej bezúspešnosti pri uplatňovaní ochrany základných práv

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37.

15. Vychádzajúc z už uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, preto jeho žiadosti nevyhovel (výrok 1 tohto uznesenia). Výrokom 1 tohto uznesenia je zároveň predurčený jeho výrok 2, teda je založený dôvod na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu